

Kasper Jørgensen

Omkring 100.000 nordmænd har demens

Ifølge en ny norsk stikprøveundersøgelse ligger antallet af personer med demens i omegnen af 100.000. Forekomsten af demens i Norge ser ud til at være relativt høj sammenlignet med andre europæiske lande, hvilket måske hænger sammen med gode overlevelseschancer både for personer med demenssygdom og for personer med øget risiko for at få demens.

På initiativ af det norske Helsedirektorat har *National kompetansetjeneste for aldring og helse* gennemført en undersøgelse af forekomsten af demens i Norge.

Undersøgelsen er primært baseret på en undersøgelse af forekomsten af demens i Nord-Trøndelag fylke, der er en region beliggende lige nord for Trondheim. Nord-Trøndelag, der rummer 23 kommuner, udmærker sig ved en befolkningssammensætning, der er nogenlunde repræsentativ for Norge som helhed.

Dataindsamlingen foregik i perioden 2017-2019 som led i fjerde runde af helseundersøgelsen af den nordtrønderske befolkning (HUNT4).

Grundig udredning

Alle indbyggere i Nord-Trøndelag fra 70-års alderen og opefter blev inviteret til en undersøgelse med fokus på deres fysiske og kognitive funktionsniveau samt ernæringsstatus. Det kognitive funktionsniveau blev vurderet ved hjælp af *Montreal Cognitive Assessment (MoCA)*.

Deltagere, der klarede MoCA upåfaldende på (dvs. scorede 22 eller mere) fik desuden en 10-ords listeindlæringstest for bedre at kunne identificere personer, der hovedsageligt havde hukommelsesproblemer. Plejehjemsbeboere med kendt kognitiv svækkelse blev undersøgt med en kort version af *Severe Impairment Battery (SIB)* i stedet for MoCA.

De indsamlede oplysninger blev gennemgået af speciallæger indenfor demensområdet, der tog stilling til om kriterier for *mild cognitive impairment (MCI)* eller demens var opfyldt – og i givet fald, hvilken demenssygdom, der var tale om. Med henblik på også at estimere forekomsten af demens blandt personer i aldersgruppen 30-69 år anvendte forskerne også data fra studiet *Ungdemens i Trøndelag*, hvor yngre med demens blev identificeret via primærhelsetjenesten, specialhelsetjenesten og samt patientregistre.

Sammenhæng med alder

På baggrund af de indsamlede data kunne forskerne konstruere alders- og kønsstandardiserede prævalensrater for demens og MCI gældende for den norske befolkning fra 30-års alderen og opefter.

Som i andre prævalensundersøgelser sås forekomsten af demens at vokse markant med alderen – fra en forekomst på ca. én promille i aldersgruppen 30-64 år til ca. 48% i aldersgruppen 90+ år. Blandt 70+ årige var forekomsten af demens ca. 14,6%. Forekomsten af demens var knap 3% højere blandt kvinder end blandt mænd. I 2020 skønnes den samlede forekomst af personer med demens i Norge at ligge omkring 101.000 personer.

Mild cognitive impairment

Forekomsten af MCI varierende mellem 33 % og 37 % blandt personer fra 70-årsalderen og opefter uden nogen tydelig alderstendens. Forekomsten af MCI var ca. 3 % højere blandt mænd end blandt kvinder.

Fordelingen af demenstyper blandt de 70+ årige deltagere var: Alzheimers sygdom 57 %, vaskulær demens 10 %, blandet demens 9 %, Lewy body demens / Parkinsons sygdom med demens 4 %, frontotemporal demens 2 % og uspecificeret demens 17 %.

Høj middellevetid

Tidligere norske estimater af forekomsten af demens har ligget i intervallet 70.000 til 104.000. Det aktuelle resultat på ca. 101.000 ligger i den høje ende og er også højere end estimater baseret på befolkningsundersøgelser fra andre vesteuropæiske lande.

Forklaringen på det relativt høje antal personer med demens i Norge kendes ikke med sikkerhed, men forskerne omtaler forskellige muligheder. Middellevetiden i Norge er med 80 år for mænd og 84 år for kvinder blandt de højeste i Europa, hvilket afspejler en god folkesundhed – ikke mindst blandt de ældre.

Til sammenligning ligger middellevetiden i Danmark omkring to år lavere for begge køn. Det indikerer, at overlevelsestiden med en demenssygdom kan være længere i Norge end i fx Danmark. Norge er ligesom Danmark et velfærdssamfund med relativt let adgang til sundhedsvæsenet, hvilket måske bidrager til at personer med øget risiko for demens – fx på grund af hjertekarsygdom - har høj sandsynlighed for at overleve længe nok til at udvikle demens.

BAGGRUND

Gjøra L, Kjølvik G, Strand BH, Kvello-Alme M, Selbaek G. Forekomst af demens i Norge. Oslo: Forlaget aldring og helse; 2020.

[Aldring og Helse](#)

Demenskartet

[Aldring og Helse](#)

Kvello-Alme M, Brathen G, White LR, Sando SB. Incidence of Young Onset Dementia in Central Norway: A Population-Based Study. J Alzheimers Dis. 2020;75(3):697-704.

[PubMed](#)

Kvello-Alme M, Brathen G, White LR, Sando SB. The Prevalence and Subtypes of Young Onset Dementia in Central Norway: A Population-Based Study. J Alzheimers Dis. 2019;69(2):479-87.

[PubMed](#)

Oprettet: 21. januar 2021